Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausunto

5.9.2024

24-1968

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 10.9.2024; Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 72/2024 vp)

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 72/2024 vp) ja toteaa kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa:

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa (”Vahva ja välittävä Suomi”, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58, julkaistu 20.6.2023) on linjattu yleisesti, että hallituksen tavoitteena on liian sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain (284/2023) 5 §:ää siten, että sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen myönnettävien avustusten (ns. STEA-avustukset) valtionapuviranomaisen takaisinperintöihin liittyvä toimivalta siirrettäisiin sosiaali- ja terveysministeriöltä Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukselle (STEA). STEA on ministeriön yhteydessä toimiva erillisviranomainen.

Tällä hetkellä sosiaali- ja ministeriö vastaa avustusten myöntämisestä ja takaisinperinnästä. Muilta osin STEA-avustuksiin liittyvä viranomaistoimivalta on STEAlla. Jatkossa ministeriö vastaisi esityksen mukaisesti lain (284/2023) 5 §:n 2 mom. nojalla valtionapuviranomaisena edelleen avustusten myöntämisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö teki STEA-avustuksiin liittyen yhteensä 23 takaisinperintäpäätöstä vuonna 2023. Takaisinperittävien avustusten yhteenlaskettu määrä oli tuolloin yhtensä noin 1,3 milj. euroa ja keskimääräinen yhdellä päätöksellä tehty takaisinperintä euromääräisesti noin 60 000 euroa.

Nykyinen menettely, missä kaksi valtionapuviranomaista osallistuvat takaisinperintäasioiden käsittelyyn, on koettu hallinnollisesti raskaaksi malliksi, missä sekä sosiaali- ja terveysministeriö että STEA ovat osallistuneet takaisinperintäasioiden käsittelyyn. Nykyinen takaisinperintäasioiden käsittelyyn

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

liittyvä lausuntomenettely, missä ministeriö pyytää lausuntoa STEAlta oman päätöksentekonsa lähtökohdaksi, on ollut käytössä jo Raha-automaattiyhdistyksen ajoista lähtien. STEA perustettiin vuonna 2017 rahapeliyhteisöjen fuusion yhteydessä.

Tyypillisesti STEA-avustuksiin liittyvät takaisinperintätilanteet ovat liittyneet investointiavustuksiin, joiden käyttöajat ovat tyypillisesti olleet pitkiä, jopa 10-20 vuotta. Lisäksi takaisinperintä voi olla viranomaisaloitteinen, jolloin se usein liittyy avustusten käytön valvontaan, kuten tarkastushavaintoihin. Avustuksen takaisinperintä voi liittyä myös avustuksen saajan konkurssiin ja siihen liittyvään saatavan valvontaan.

Tällä hetkellä takaisinperintä pohjautuu keskeisesti STEAn ministeriölle toimittamiin tietoihin, kuten lausuntoon tai esitykseen. Nyt esitetyn viranomaistoimivallan siirron myötä tämä välivaihe poistuisi kokonaan.

Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti keventää hallinnollista taakkaa, mikä liittyy nykymuotoiseen STEA-avustusten takaisinperintään. Ehdotettu muutos, missä STEA käsittelee ja ratkaisee takaisinperintäasiat, todennäköisesti nopeuttaa takaisinperintäasioiden käsittelyä. Nopeampi takaisinperintäasioiden käsittely on avustuksia saaneiden järjestöjen edun mukaista.

Ehdotettu muutos yksinkertaistaa avustusmenettelyjä myös asianosaisen kuulemisen osalta. Lisäksi ehdotettu muutos mahdollistaa valtionapuviranomaisen takaisinperintäasioiden käsittelyn integroimisen nykyistä paremmin osaksi STEA-avustusten käytön valvontaa.

Hallitusneuvos Lassi Kauttonen